

Seat No. _____

HC-19080002040401

M. Com. (Sem. IV) Examination

April - 2023

Accounting for Working Capital Decisions

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours / Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલ છે.
(2) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવવી.

1 રોહિત કંપનીના રેકોર્ડમાંથી નીચેની માહિતી મેળવવામાં આવી છે : **20**

વિગત	એકમટીઠ (₹)
કાચો માલસામાન	45.00
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	20.00
પરોક્ષ ખર્ચા	40.00
કુલ પડતર	105.00
નફો	15.00
વેચાણ કિંમત	120.00

વધારાની માહિતી :

- (1) કાચો માલ સરેરાશ બે મહિનાના સ્ટોકમાં હોય છે.
(2) ઉત્પાદન પ્રક્રિયાનો સમયગાળો સરેરાશ 4 અઠવાડિયા. (જેમાં રૂપાંતર ખર્ચા 50% લેખે અને માલસામાન 100% લેખે પૂર્ણતાની કક્ષા ધરાવે છે.)

- (3) સરેરાશ તૈયાર માલના સ્ટોકનો સંગ્રહ 1 માસ છે.
 - (4) મજૂરી અને પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવવાનો સમયગાળો 1/2 અઠવાડિયું છે.
 - (5) દેવાદારો પાસેથી રકમ મળતા લાગતો સમય 2 માસ છે. (વેચાણના આધારે)
 - (6) લેણદારો દ્વારા આપવામાં આવતી શાખનો સમયગાળો એક માસ છે.
 - (7) 20% ઉત્પાદન રોકડથી વેચાય છે.
 - (8) કંપનીની અપેક્ષિત રોકડ સિલક ₹ 1,00,000 છે.
 - (9) વાર્ષિક 52 અઠવાડિયા ધ્યાનમાં લેવા.
 - (10) કંપની વર્ષમાં 1,44,000 એકમોના ઉત્પાદન માટે તૈયાર છે.
- તમારે કંપનીનું કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાત દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરવાનું છે.

અથવા

- 1 રાહુલ લિ. 25% કાચા નફાથી માલનું વેચાણ કરે છે. ઘસારાને ઉત્પાદન પડતરનો ભાગ ગણવાનો છે. તમને આપેલી વાર્ષિક માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	(₹)
વેચાણ (2 માસની શાખ પર)	18,00,000
માલસામાનનો વપરાશ (1 માસની શાખ).....	4,50,000
ચૂકવેલ મજૂરી (1 માસ ચૂકવવાનો સમયગાળો).....	3,60,000
રોકડ ઉત્પાદન ખર્ચ (1 માસ ચૂકવવાનો સમયગાળો)	4,80,000
વહીવટી ખર્ચ (1 માસ ચૂકવવાને સમયગાળો)	1,20,000
વેચાણ ખર્ચ (ત્રિમાસિક અગાઉથી ચૂકવવાનો)	60,000

કંપની દરેક કાચા માલ અને તૈયાર માલનો એક મહિનાનો સ્ટોક રાખે છે. તે ₹ 1,00,000 રોકડ પણ રાખે છે. 15% આકસ્મિક જોગવાઈ ધારીને તમારે કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાત દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરવાનું છે.

2 આયુધી લિ. નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે :

20

(1) તા. 1લી એપ્રિલ, 2023ના રોજ રોકડ સિલક ₹ 3,70,000 છે.

(2) અંદાજીત વેચાણ પડતર :

માસ	₹
ફેબ્રુઆરી	8,00,000
માર્ચ	9,60,000
એપ્રિલ	12,80,000
મે	16,00,000
જૂન.....	14,40,000

(3) ફેબ્રુઆરી મહિનાના વેચાણ પડતરની વિગતો નીચે મુજબ છે :

માલસામાન.....	₹ 3,20,000
મજૂરી	₹ 2,40,000
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	₹ 2,40,000

(4) સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ દર મહિને ₹ 56,000 છે, જેમાં ₹ 16,000 ઘસારાનો સમાવેશ થાય છે. સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ તે જ માસમાં ચૂકવાય છે.

(5) 20% રોકડ વેચાણ છે. ઉધાર વેચાણના 50% વેચાણ પછીના મહિનામાં, 40% વેચાણ પછીના બીજા મહિનામાં અને બાકીના વેચાણ પછીના ત્રીજા મહિનામાં મળે છે.

(6) કુલ વેચાણ પર 2% કમિશન વેચાણના પછીના મહિનામાં ચૂકવવાનું છે.

(7) ખરીદી એક મહિનો અગાઉ કરવાની છે. ખરીદ પરતનો અંદાજ નીચે મુજબ છે :

માસ	₹
ફેબ્રુઆરી	24,000
માર્ચ	12,000
એપ્રિલ	40,000
મે	16,000

50% ખરીદીની ચૂકવણી ખરીદી પછીના પ્રથમ મહિનામાં કરવામાં આવે છે અને બાકીની ખરીદી પછીના બીજા મહિને કરવામાં આવે છે.

- (8) મજૂરી ચૂકવવાનો સમયગાળો 1/4 માસ છે અને ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવવાનો સમયગાળો 1/2 માસ છે.
- (9) એપ્રિલ મહિનામાં આવકવેરો ₹ 60,000 ચૂકવવાપાત્ર છે અને મે મહિનામાં ₹ 56,000 બોનસ ચૂકવવાપાત્ર છે.
- (10) કાચા નફાનો દર વેચાણ પર 20% છે.

આયુષી લિમિટેડની ઉપરોક્ત માહિતી પરથી એપ્રિલ થી જૂન, 2023 માટે રોકડ અંદાજપત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

- 2 SS લિ.ની નીચેની વિગતો પરથી માર્ચ 2023 થી મે 2023ના સમય માટેનું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો :

માસ	વેચલ માલની પડતર (₹)	આખર માલનો સ્ટોક (₹)	મજૂરી (₹)	કુલ પરોક્ષ ખર્ચા (₹)
જાન્યુઆરી	1,35,000	22,500	11,200	38,250
ફેબ્રુઆરી	1,68,750	33,750	12,300	54,000
માર્ચ	2,02,500	56,250	13,500	45,000
એપ્રિલ	2,70,000	67,500	15,700	40,500
મે	2,36,250	61,875	16,800	45,000
જૂન	2,53,125	56,250	15,750	33,750

વધારાની માહિતી :

- (1) તા. 01-03-2023ના રોજ રોકડ અને બેંક સિલક ₹ 1,59,100.
- (2) ડિસેમ્બર 2022ના અંતે માલનો સ્ટોક નથી.
- (3) મૂળ કિંમત પર $33\frac{1}{3}\%$ નફો મળે એ રીતે માલ વેચવામાં આવે છે.

- (4) ખરીદી રોકડેથી કરવામાં આવે છે.
- (5) કુલ વેચાણના 40% રોકડ વેચાણ છે. ઉધાર વેચાણના 50% વેચાણ પછીના માસમાં અને બાકીના 50% વેચાણ પછીના બીજા મહિને મળે છે.
- (6) મજૂરી ચુકવણીનો સમયગાળો 1/4 માસ છે.
- (7) કુલ પરોક્ષ ખર્ચમાં, સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા માસિક ₹ 9,000 સમાયેલ છે, જેની ચુકવણી જે તે માસમાં થાય છે અને બાકીના ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા પછીના માસમાં ચુકવાય છે.
- (8) એપ્રિલ 2023માં એક જૂનું યંત્ર ₹ 11,250માં વેચવામાં આવશે. જ્યારે એક નવું યંત્ર ₹ 56,250માં ખરીદવામાં આવશે. જેની ચુકવણી ડિલીવરી વખતે 60% અને બાકીની રકમ પછીના માસમાં.
- (9) ₹ 11,250 આવકવેરાના માર્ચ, 2023માં ચૂકવવાના છે.

3 યશ લિમિટેડ વેચાણ વધારાના હેતુથી શાખ નીતિમાં ફેરફાર કરવા માંગે છે. 15

તે નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે :

વિગત	વર્તમાન	સૂચિત
શાખની મુદત	30 દિવસો	45 દિવસો
ઘાલખાધ	કુલ વેચાણના 1%	કુલ વેચાણના 2%
શાખ વિભાગના ખર્ચાઓ	₹ 13,500	₹ 24,750

વર્તમાન વેચાણ ₹ 36,00,000 છે. એવું અંદાજવામાં આવે છે કે છૂટછાટવાળી શાખ નીતિને કારણે વેચાણમાં 20% વધારો થશે. ચલિત ખર્ચ અને વેચાણનો ગુણોત્તર 80% છે. વર્તમાન સ્થિર ખર્ચા ₹ 3,60,000 છે. કંપનીનો અપેક્ષિત વળતર દર 15% છે. કરવેરાનો દર 30% છે. યોજનાનું મૂલ્યાંકન કરો.

અથવા

3 DR કંપની લિ.ની વર્તમાન શાખની શરત "2/10, નેટ 30" દિવસ છે. 15

તેનું વર્તમાન વેચાણ ₹ 6,00,000 અને સરેરાશ શાખ મુદત 30 દિવસ છે. ફાળા ગાળાનો ગુણોત્તર 15%. વર્તમાનમાં 1% વેચાણનું પ્રમાણ છે જેના પર ગ્રાહકો વટાવનો લાભ લે છે. કંપનીનો મૂડી પડતર 10% છે. હવે કંપની વટાવ શરતને "4/10, નેટ 30" સુધી વધારવાનું વિચારી રહી છે, જે વેચાણને ₹ 6,50,000 સુધી વધારી શકે છે અને સરેરાશ શાખ મુદતમાં 10 દિવસનો ઘટાડો કરે તેવી અપેક્ષા છે. આવી છૂટછાટ વટાવ વેચાણનું પ્રમાણ વધારીને 2% કરે છે. કરવેરાનો દર 40% છે. આ નવી વટાવ નીતિનું મૂલ્યાંકન કરો.

4 (a) લિયોન કંપની લિ. વર્ષ 2022-23 માટે નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે : 10

વસ્તુ નંબર	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
એકમદીઠ										
પડતર (₹)	200	300	50	30	20	18	15	10	4	2
વાર્ષિક માંગ (એકમો)	2,500	1,250	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	3,750

ABC વિશ્લેષણ અનુસાર વસ્તુઓનું વર્ગીકરણ કરો.

(b) વોર્નર લિ. માલસામાન XZ માટે નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે : 5

- આર્થિક વરદી જથ્થો 8,000 એકમો
- દર અઠવાડિયે લઘુત્તમ વપરાશ 200 એકમો
- દર અઠવાડિયે સરેરાશ વપરાશ 250 એકમો
- દર અઠવાડિયે મહત્તમ વપરાશ 300 એકમો
- માલ મેળવતા લાગતો વધુમાં વધુ સમય 40 દિવસો
- માલ મેળવતા લાગતો ઓછામાં ઓછો સમય 30 દિવસો
- માલ મેળવતા લાગતો સરેરાશ સમય 35 દિવસો
- તાત્કાલિક ખરીદ માટેનો સમય 5 દિવસો

ગણતરી કરો :

- (1) વરદી સપાટી
- (2) લઘુત્તમ સપાટી
- (3) ગુરુત્તમ સપાટી
- (4) ભય સપાટી

અથવા

- 4 (a) વસ્તુ (આઈટમ)ની વાર્ષિક જરૂરિયાત 12,000 એકમોની છે. દરેકની કિંમત ₹ 6 છે. દરેક ઓર્ડરની પડતર ₹ 200 છે અને ઈન્વેન્ટરી વહન ચાર્જ વાર્ષિક સરેરાશ ઈન્વેન્ટરીના 20% છે. 10

શોધો :

- (1) આર્થિક વરદી જથ્થો અને અનુરૂપ કુલ ઈન્વેન્ટરી ખર્ચ (આઈટમ / વસ્તુ ખર્ચ સહિત)
- (2) જો આ જથ્થા માટે એકમદીઠ કિંમત 5% ઘટાડવામાં આવે તો એક સમયે 6,000 એકમોના લોટમાં વસ્તુ ખરીદવી જોઈએ કે કેમ ?

- (b) એક કંપનીમાં કેમિકલનો વપરાશ નીચે મુજબ છે : 5

- વાર્ષિક વપરાશ 32,000 લિટર
- ઓર્ડર મૂકવાનો ખર્ચ ₹ 400
- નિભાવ ખર્ચ 4%
- લિટરદીઠ કિંમત ₹ 16

ઉપરોક્ત માહિતીને આધારે આર્થિક વરદી જથ્થો શોધો. ઓર્ડર અને નિભાવ ખર્ચ કેવી રીતે સરખા થાય છે તેની ગણતરી કરો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :**
- (1) Figures to the right side indicate marks.
 - (2) Show necessary calculations as a part of answer.

- 1** The following information has been extracted from the records of Rohit company : **20**

Particulars	Per Unit (₹)
Raw materials	45.00
Direct labour	20.00
Overheads	<u>40.00</u>
Total cost	105.00
Profit	<u>15.00</u>
Selling Price	120.00

Additional Information :

- (1) Raw materials are in stock on an average of two months.
- (2) Work in progress average time lag is 4 weeks. (assume 50% completion stage in respect of conversion costs and 100% completion in respect of material)
- (3) Finished goods stock on an average is for one month.
- (4) Time lag in payment of wages and overheads is 1/2 week.
- (5) Time lag receipt of proceeds from debtors is 2 months (on sales).

- (6) Credit allowed by suppliers is one month.
- (7) 20% of the output is sold against cash.
- (8) The company expects to keep a cash balance of ₹ 1,00,000.
- (9) Take 52 weeks per annum.
- (10) The company is poised for a manufacture of 1,44,000 units in the year.

You are required to prepare a statement showing the working capital requirements of the company.

OR

- 1** Rahul Ltd. sells goods on a gross profit of 25%. Depreciation **20** is considered as a part of cost of production. The following are the annual figures given to you :

Particulars	(₹)
Sales (2 months credit)	18,00,000
Materials consumed (1 month credit)	4,50,000
Wages paid (1 month time lag in payment).....	3,60,000
Cash manufacturing expenses	
(1 month time lag in payment)	4,80,000
Administrative expenses (1 month time lag in payment)...	1,20,000
Sales promotion expenses (paid quarterly in advance).....	60,000

The company keeps one month's stock each of raw materials and finished goods. It also keeps ₹ 1,00,000 in cash. You are required to estimate the working capital requirements of the company on cash cost basis, assuming 15% safety margin.

2 Ayushi Ltd. provides the following information :

20

(1) Cash and Bank balance is ₹ 3,70,000 on 1st April, 2023.

(2) Estimated cost of sales :

Month	₹
February	8,00,000
March	9,60,000
April	12,80,000
May	16,00,000
June	14,40,000

(3) The details of cost of sales of February month are as follows :

Materials.....	₹ 3,20,000
Labour	₹ 2,40,000
Variable overheads	₹ 2,40,000

(4) Fixed overhead expenses are ₹ 56,000 per month, which includes ₹ 16,000 for depreciation. Fixed overhead is paid in the same month.

(5) Cash sales are 20%. Of the credit sales, 50% in the first month after sales, 40% in the second month after sales and remaining sales are collected in the third month after sales.

(6) 2% Commission on total sales is to be paid in the next month of sales.

(7) Purchases are made one month advance. Purchase return is estimated as follows :

Month	₹
February	24,000
March	12,000
April	40,000
May	16,000

The payment of purchase is made 50% in the first month after purchase and remaining in the second month after purchase.

- (8) Time lag in the payment of wages is 1/4 month and variable overheads is 1/2 month.
- (9) Income tax ₹ 60,000 is payable in the month of April and bonus of ₹ 56,000 is payable in the month of May.
- (10) Rate of gross profit on sales is 20%.

From the above information of Ayushi Ltd. prepare a cash budget for April to June, 2023.

OR

- 2 From the following information of SS Ltd. prepare a cash budget for the month from March, 2023 to May 2023 : 20

Month	Cost of goods sold (₹)	Closing stock of goods (₹)	Wages (₹)	Total Overheads (₹)
January	1,35,000	22,500	11,200	38,250
February	1,68,750	33,750	12,300	54,000
March	2,02,500	56,250	13,500	45,000
April	2,70,000	67,500	15,700	40,500
May	2,36,250	61,875	16,800	45,000
June	2,53,125	56,250	15,750	33,750

Additional Information :

- (1) On 01-03-2023 Cash and Bank balance was ₹ 1,59,100.
- (2) There was no stock of goods at the end of month of December, 2022.
- (3) Goods are sold at profit $33\frac{1}{3}\%$ on cost price.

- (4) Purchases are made for cash basis.
- (5) Cash sales are 40% of total sales. 50% of credit sales are collected in the month after sales and remaining 50% of credit sales are collected in the second month after sales.
- (6) The time lag in payment of wages is 1/4 month.
- (7) Total overheads include monthly fixed overheads of ₹ 9,000 which is to paid in the same month. Variable overheads are paid in the next month.
- (8) An old machine is to be sold for ₹ 11,250 in April 2023, while a new machine is to be purchased for ₹ 56,250, the payment of which is to be made 60% against delivery and the remaining amount in the next month.
- (9) Income tax is to be paid for ₹ 11,250 in March, 2023.

3 Yash Ltd. wants to change in credit policy for the purpose of sales promotion. It provides the following information : 15

Particulars	Existing	Proposed
Credit policy	30 Days	45 Days
Bad debts	1% on total sales	2% on total sales
Expense of collection department	₹ 13,500	₹ 24,750

Present annual sales is ₹ 36,00,000. Due to liberal credit policy sales will increase by 20%. Variable expense and sales ratio is 80%. The present fixed costs amount to ₹ 3,60,000. The expected rate of return of the company is 15%. Tax rate is 30%. Evaluate the project.

OR

- 3 "2/10, net 30" days is the present credit term of 15
 DR Company Ltd. Its present level of sales are ₹ 6,00,000, with an average collection period of 30 days. The contribution margin ratio is 15%. The proportion of sales on which currently customers take discount is 1%. The Company's cost of capital is 10%. Now the Company is considering to increase the discount term to "4/10, net 30", which is expected to push up sales to ₹ 6,50,000 and reduces the average collection period by 10 days. Such relaxation increases the proportion of discount sales to 2%. The tax rate is 40%. Evaluate this new discount policy.

- 4 (a) Lyon Co. provides the following information for the year 10
 2022-23:

Item No.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cost per unit (₹)	200	300	50	30	20	18	15	10	4	2
Annual Demand (Units)	2,500	1,250	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	3,750

Categorize the items according to ABC analysis.

- (b) Worner Ltd. provides the following information for 5
 material XZ :

- Economic order quantity 8,000 Units
- Minimum Usage per week 200 Units
- Average Usage per week..... 250 Units
- Maximum Usage per week 300 Units
- Maximum delivery period for material..... 40 Days
- Minimum delivery period for material 30 Days
- Average delivery period for material..... 35 Days
- Period for emergency purchases 5 Days

Calculate:

- (1) Ordering Level
- (2) Minimum Level
- (3) Maximum Level
- (4) Danger Level.

OR

- 4 (a) The annual requirement of an item is 12,000 units, each costing ₹ 6. Every order costs ₹ 200 and inventory carrying charges are 20% of the average inventory per annum. **10**

Find out :

- (1) Economic Order Quantity and corresponding total inventory cost (including item costs)
- (2) Whether the item should be purchased in lot of 6,000 units at a time if price per unit is reduced by 5% for this quantity.

- (b) The consumption of chemicals in a company is as under : **5**

- Annual consumption 32,000 liters.
- Ordering cost ₹ 400
- Maintenance cost 4%
- Price per liter ₹ 16

From the above given information find out E.O.Q. Calculate how Order and Maintenance expense become equal.
